

ISSN 2310-0893

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ

НАУКОВИЙ ЧАСОПИС

Національного педагогічного університету
імені М. П. Драгоманова

Серія 19

КОРЕКЦІЙНА ПЕДАГОГІКА
ТА СПЕЦІАЛЬНА ПСИХОЛОГІЯ

Випуск 32. Частина 1

Київ
Видавництво НПУ імені М.П.Драгоманова
2016

УДК 37.013(006)
ББК 74.03-03я05
Н34

ФАХОВЕ ВИДАННЯ

затверджено наказом Міністерства освіти і науки України
від 07.10.2015 р. № 1021 (педагогічні та психологічні науки)

Державний комітет телебачення і радіомовлення України
Свідоцтво про державну реєстрацію друкованого засобу масової інформації Серія КВ № 8825 від 01.06.2004 р.

Схвалено рішенням Вченої ради НПУ імені М. П. Драгоманова
(протокол № 3 від 5 жовтня 2016 р.)

Редакційна рада:

- В. П. Андрущенко* – доктор філософських наук, професор, академік НАПН України, член-кореспондент НАН України, ректор НПУ імені М. П. Драгоманова (голова Редакційної ради);
В. П. Бех – доктор філософських наук, професор;
В. І. Бондар – доктор педагогічних наук, професор, академік НАПН України;
В. Б. Євтух – доктор історичних наук, професор, академік НАН України;
І. І. Дробот – доктор історичних наук, професор;
М. І. Жалдак – доктор педагогічних наук, професор, академік НАПН України;
Л. І. Мацько – доктор філологічних наук, професор, академік НАПН України;
О. С. Падалка – доктор педагогічних наук, професор, член-кореспондент НАПН України;
В. М. Синьов – доктор педагогічних наук, професор, академік НАПН України;
В. Д. Сиротюк – доктор педагогічних наук, професор;
Г. М. Торбін – доктор фізико-математичних наук, професор (заступник голови Редакційної ради);
М. І. Шут – доктор фізико-математичних наук, професор, академік НАПН України.

Редакційна колегія серії:

- В. М. Синьов* – доктор педагогічних наук, професор, дійсний член НАПН України (НПУ імені М.П.Драгоманова, Україна), відповідальний редактор;
М. К. Шеремет – доктор педагогічних наук, професор (НПУ імені М.П.Драгоманова, Україна, відповідальний секретар);
В. І. Барко – доктор психологічних наук, професор (НПУ імені М.П.Драгоманова, Україна);
М. І. Букун – доктор психологічних наук, професор (Національно-дослідний інститут педагогіки, Молдова);
С. Ю. Ковопляста – доктор педагогічних наук, професор (НПУ імені М.П.Драгоманова, Україна);
З. А. Мовкєбаєва – доктор педагогічних наук, професор (КНПУ імені Абая, Казахстан);
Г. П. Мозгова – доктор психологічних наук, професор (НПУ імені М.П.Драгоманова, Україна);
Н. М. Назарова – доктор психологічних наук, професор (Московський міський педагогічний університет, Росія);
К. О. Островська – доктор психологічних наук, професор (Львівський національний університет імені Івана Франка, Україна);
О. Г. Приходько – доктор педагогічних наук, професор (Московський міський педагогічний університет, Росія);
А. І. Раку – доктор педагогічних наук, професор (КДПУ «Іон Крянгє», Молдова);
Л. М. Руденко – доктор психологічних наук, професор (НПУ імені М.П.Драгоманова, Україна);
Є. П. Синьова – доктор психологічних наук, професор (НПУ імені М.П.Драгоманова, Україна);
М. О. Супрун – доктор педагогічних наук, професор (НПУ імені М.П.Драгоманова, Україна);
В. В. Тарасун – доктор педагогічних наук, професор (НПУ імені М.П.Драгоманова, Україна);
С. В. Федоренко – доктор педагогічних наук, професор (НПУ імені М.П.Драгоманова, Україна);
Л. І. Фомічова – доктор психологічних наук, професор (НПУ імені М.П.Драгоманова, Україна);
А. Г. Шевцов – доктор педагогічних наук, професор член-кореспондент НАПН України (Управління ліцензування та акредитації МОН України, Україна);
Д. І. Шульженко – доктор психологічних наук, професор (НПУ імені М.П.Драгоманова, Україна).

Н 34 Науковий часопис Національного педагогічного університету імені М.П.Драгоманова. Серія 19. Корекційна педагогіка та спеціальна психологія. – Випуск 32. Частина 1 : збірник наукових праць / М-во освіти і науки України, Нац. пед. ун-т імені М. П. Драгоманова. – Київ : Вид-во НПУ імені М.П.Драгоманова, 2016. – 315 с.

УДК 37.013(006)
ББК 74.03-03я05

У статтях цього фахового видання, що входять у перелік наукових фахових видань України, в яких можуть публікуватися результати дисертаційних робіт на здобуття наукових ступенів доктора і кандидата наук розглядаються актуальні проблеми наукових досліджень у галузі корекційної педагогіки та спеціальної психології. Дослідження у зазначених галузях охоплюють проблеми навчання, виховання, освіти, соціалізації, абілітації та реабілітації осіб з порушеннями психічного та (або) фізичного розвитку різних вікових категорій – від раннього дитинства до періодів після шкільного професійного навчання та самостійної трудової діяльності у дорослому віці.

ISSN 2310-0893

© Автори статей, 2016
© Редакційна рада та редакційна колегія серії 2016
© Вид-во НПУ імені М.П.Драгоманова, 2016

УДК 37.013(006)
ББК 74.03-03#05
H 34

PROFESSIONAL EDITION
approved by order of Ministry of Education and Science of Ukraine
from 07.10.2015 № 1021 (pedagogical, psychological science)
National Television and Radio Broadcasting Council of Ukraine
Certificate of registration of print media Series KB № 8825 dated 01.06.2004 p.
Recommended by the Academic Council NPU Dragomanov
(Minutes № 3 dated October 5, 2016)

Editorial Board:

- V. P. Andrushchenko* Member of the National Academy of Sciences of Ukraine, academician NAPS of Ukraine, Ph.D., Professor (Chief Editor);
V. P. Bekh Doctor of Philosophy, Professor;
V. I. Bondar Academician NAPS of Ukraine, doctor of pedagogical sciences, Professor;
V. B. Yevtukh Member of the National Academy of Sciences of Ukraine, doctor of historical sciences, Professor;
I. I. Drobot Doctor of Historical Sciences, Professor;
M. I. Zhaldak Academy of Pedagogical Sciences of Ukraine, doctor of pedagogical sciences, Professor;
L. I. Matsko Academician NAPS of Ukraine, Doctor of Philology Sciences, Professor;
O. S. Padalka Corresponding Member of NAPS of Ukraine, doctor of pedagogical sciences, Professor
V. M. Syniov Academician NAPS of Ukraine, doctor of pedagogical sciences, Professor;
V. D. Syrotiuk Doctor of pedagogical sciences, Professor (National Pedagogical Dragomanov University, Ukraine);
H. M. Torbin Doctor of Physical and mathematical sciences, Professor (Deputy Chairman of the Editorial Board);
M. I. Shut Member of the National Academy of Sciences of Ukraine, Doctor Physics and Mathematics, Professor.

Editorial Committee:

- Syniov V.M.* Doctor of Pedagogics, Professor, Full Member of the NAPS of Ukraine (National M. Dragomanov University, Ukraine, Editor-in-Chief)
Sheremet M.K. Doctor of Pedagogics, Professor (National M. Dragomanov University, Ukraine, Executive Editor)
Barko V.I. Doctor of Psychology, Professor (National M. Dragomanov University, Ukraine)
Bukun M.I. Doctor of Psychology, Professor (National Research Institute of Pedagogics, Moldova)
Konoplyasta S.Y. Doctor of Pedagogics, Professor (National M. Dragomanov University, Ukraine)
Movkebaeva Z.A. Doctor of Pedagogics, Professor (Kazakh National Abai Pedagogical University, Kazakhstan)
Mozgova H.P. Doctor of Psychology, Professor (National M. Dragomanov University, Ukraine)
Nazarova N.M. Doctor of Psychology, Professor (Moscow City Pedagogical University, Russia)
Ostrovska K.O. Doctor of Psychology, Professor (Lviv National I. Franko University, Ukraine)
Prukhodko O.H. Doctor of Pedagogics, Professor (Moscow City Pedagogical University, Russia)
Raku A. I. Doctor of Pedagogics, Professor (Ion Creangă Pedagogical State University, Moldova)
Syniova Y.P. Doctor of Psychological Sciences, Professor (National M. Dragomanov University, Ukraine)
Suprun M.O. Doctor of Pedagogics, Professor (National M. Dragomanov University, Ukraine)
Tarasun V.V. Doctor of Pedagogics, Professor (National M. Dragomanov University, Ukraine)
Fedorenko S.V. Doctor of Pedagogics, Professor (National M. Dragomanov University, Ukraine)
Fomichova L.I. Doctor of Psychology, Professor (National M. Dragomanov University, Ukraine)
Shevtsov A.H. Member of the National Academy of Sciences of Ukraine, Doctor of Pedagogics, Professor (Department of Licensing and Accreditation of the Ministry of Education and Science, Ukraine)
Shulzhenko D.I. Doctor of Psychology, Professor (National M. Dragomanov University, Ukraine)

H 34 Naukovi Chasopys National Pedagogical Dragomanov University. Series 19. Special Education and Psychology. – Issue 32. Part 1 : collection of research articles / Ministry of Education and Science of Ukraine, National Pedagogical Dragomanov University. – Kyiv : Publishers of National Pedagogical Dragomanov University, 2016. – 315 p.

УДК 37.013(006)
ББК 74.03-03#05

The articles cover the findings of the up-to-date scientific researches in the field of correctional pedagogy and special psychology. The studies in these areas explore the issues of training, up-bringing, education, socialization, habilitation and rehabilitation of individuals with intellectual and (or) physical disabilities of different ages - starting from early childhood till vocational training and independent professional activity as adults.

ISSN 2310-0893

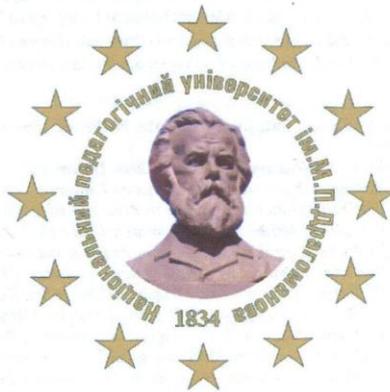
© Authors, 2016
© Editorial board and editorial committee of the series 2016
© National M. Dragomanov Pedagogical University Press, 2016

ISSN 2310-0893

MINISTRY OF EDUCATION AND SCIENCE OF UKRAINE

SCIENTIFIC JOURNAL

NATIONAL PEDAGOGICAL
DRAGOMANOV UNIVERSITY

Series 19

SPECIAL EDUCATION
AND PSYCHOLOGY

Issue 32. Part 1

Kyiv
Publishers of National Pedagogical Dragomanov University
2016

Мамичева Е.В., Кордонец В.В., Пивовар С.В. Пути повышения эффективности речевой коммуникации заикающихся подростков по средствам логопедической психокоррекции

В статье рассматривается одно из важных направлений коррекционного воздействия на детей с заиканием в системе комплексной реабилитации данного вида речевой патологии – психокоррекция, внедрение которой базировано на индивидуальном подходе к подросткам с учетом их возрастных особенностей, специфических черт личности, характера продолжительности нарушения, дифференциации детей в зависимости от степени фиксации на собственном дефекте. Определены пути повышения эффективности логопедической психокоррекции в различных формах: индивидуальной, групповой, семейной. Разработана программа логопедической психокоррекции заикающегося подростка. Сопровождение подростков с заиканием в условиях их интеграции в общеобразовательном учреждении имел трехвекторный характер: коррекционно-развивающее влияние; просветительская работа с их родителями и педагогами. Проанализированы основные направления коррекционной работы с указанной категорией детей.

Ключевые слова: психокоррекция, заикающиеся подростки, комплексная реабилитация заикающихся, логопедическая психокоррекция, коммуникация, коммуникативные навыки.

Mamicheva E., Kordonets V., Pyvovar S. Ways of uprising the efficiency of speech communication of stuttering teenagers by means of speech therapy psycho-correction

Psycho-corrections which is one of the most important directions in the correction influence upon children with stuttering in the system of complex rehabilitation in the above-mentioned kind of speech pathology – is considered in the article. The introduction of psycho-corrections was based on the individual approach to teenagers with taking into consideration their age peculiarities, specific features of each personality, character and durability of disturbance, differentiation of children in dependence with the degree of their fixation on their own defect. The ways of upgrading the efficiency of speech therapy psycho-corrections in different ways were defined, namely individual, group, and family. The programme speech therapy psycho-corrections stuttering teenagers was worked out. The accompaniment of stuttering teenagers under the conditions of their integration in the general-education establishment was that of three-vector character: correction-developing influence, enlightening work with their parents and teachers. The basic directions of correctional work with the above-mentioned category of children were analyzed, too.

Keywords: psycho-corrections, stuttering teenagers, complex rehabilitation of stutterers, speech therapy psycho-correction, communication, communication skills.

Стаття надійшла до редакції 29.10.2016 р.

Статтю прийнято до друку 29.10.2016 р.

Рецензент: д.п.н., проф. Татяничкова І.В.

УДК: 37.018:37.04

Мартинчук О.В.

**ЕМОЦІЙНА КОМПЕТЕНТНІСТЬ ПЕДАГОГА
ЯК УМОВА УСПІШНОГО ВПРОВАДЖЕННЯ ІНКЛЮЗИВНОЇ ОСВІТИ**

У статті розглядається проблема формування емоційної компетентності фахівців спеціальної освіти. Здійснено аналіз літературних джерел, який доводить, що емоційний інтелект є необхідною складовою готовності педагога до професійної діяльності у складі міждисциплінарної команди інклюзивного навчального закладу. Висловлено припущення: якість роботи інклюзивного навчального закладу як організації залежить виключно від ефективної діяльності міждисциплінарної команди, яку складають фахівці з розвинутим емоційним інтелектом. Описано підхід італійських дослідників, Габріеле Джорджі і Віченцо Майєра, до вивчення емоційного інтелекту, який став основою для розроблення ними Тесту для діагностики організаційного емоційного інтелекту (Org-EIQ «Оцінювання емоційного інтелекту», 2014). Подано коротку характеристику тесту ORG-EIQ, який складається з 99 питань, що утворюють 4 макроректори: самосвідомість і самооцінка; самоуправління; соціальна компетентність; управління взаємовідносинами. Запропоновано використовувати цей тест для дослідження емоційного інтелекту педагогів, зокрема вчителів-логопедів, інклюзивних навчальних закладів.

Ключові слова: емоційна компетентність, емоційний інтелект, інклюзивна освіта, тест ORG-EIQ.

Суспільство і держава здійснюють активні дії щодо зміни системи освіти (впровадження інклюзивної форми навчання), в той час, як свідомість, ставлення та цінності педагогів, зазвичай, залишаються незмінними. Згідно з сучасними науковими підходами до ролі вчителя в освітньому просторі, можна стверджувати, що педагог інклюзивного навчального закладу повинен з джерела знань перетворитися на фасилітатора, творця такого простору (інклюзивного середовища), в якому дитина може сформувати і виявити позитивні особистісні якості, компетентності та життєві навички. Дослідники, які опікуються проблемами інклюзивної освіти, зазначають, що спочатку потрібно створити простір довіри та емоційної безпеки, сформувати культуру спілкування, яка сприяє емпатії, співробітництву, ґрунтується на загальнолюдських цінностях, повазі до честі та гідності кожного учасника освітнього процесу. І лише після цього можна покращувати якість навчання в академічному аспекті, робити акцент

знання. Відтак, можна говорити про те, що успішність впровадження інклюзивної освіти залежить від підготовки вчителя, зокрема від його власної емоційної компетентності.

У психології на перших етапах вивчення інтелекту як психологічного конструкту увага, передусім, була зосереджена на когнітивних аспектах, таких як пам'ять і здатність до вирішення проблем, але незабаром було з'ясовано, що некогнітивні аспекти є не менш важливими. Їх важливість була осмислена на початку двадцятих років минулого століття (Торндайк, 1920), а кількома роками пізніше з'явилось визначення поняття «соціальний інтелект» (Торндайк і Стерн, 1937).

Пізніше, Говард Гарднер (1983) теоретично передбачив існування множинного інтелекту, направивши увагу наукової психології на вивчення і подальший розвиток цього конструкту [1]. Концепція Гарднера на додаток до класичних типів інтелекту (вербальний, логіко-математичний і просторовий) включала «особистісний інтелект», який означав «внутрішньоособистісні» і «міжособистісні» вміння. Перші мають відношення до доступу у власне емоційне життя, до почуттів та емоцій і показують можливість розуміти свої емоційні стани, класифікувати їх і управляти ними. Другі спрямовані до зовнішнього світу і пов'язані з можливістю розуміти інших людей, розрізняти їх душевні стани, темпераменти, мотивації та наміри.

У психології перше вживання терміну «емоційний інтелект» відноситься до 1983 року, коли тодішній докторант Рувен Бар-Он, наразі відомий учений і дослідник, у своїй дисертації вжив термін «коєфіцієнт емоційності» (Бар-Он, 1988). Джон Мейер і Пітер Селовей (1990) надалі ввели конструкт «емоційний інтелект» у сферу міжнародних досліджень. Ці два дослідники описали емоційний інтелект як форму соціального інтелекту, яка пов'язана з умінням спостерігати за своїми і чужими емоціями і почуттями, диференціювати їх і використовувати цю інформацію для управління мисленням і діяльністю. В даний час існує безліч наукових робіт з емоційного інтелекту. Велика їх частина з'явилася після виходу бестселера Деніела Гоулмана [2], де він ясно показав важливість розпізнавання здібностей і якостей людини, які найкращим чином можуть спрогнозувати успішність людського життя по відношенню до традиційного IQ. Книга викликала великий інтерес і сприяла поширенню і використанню цього конструкту в сфері трудових відносин, де знайшло велике схвалення. Надалі визначення конструкту «емоційний інтелект» ґрунтувалося на виділенні п'яти ключових внутрішніх здібностей (саморозуміння, саморегуляція, мотивація, емпатія, соціальні навички) і на припущенні наявності одночасно технічних здібностей і емоційних навичок при оцінюванні успішності роботи, як окремих людей, так і організацій (Д. Гоулман, 1998).

Науковці зазначають (Л. Ф. Бурлачук), що незважаючи на декілька десятиліть досліджень у цій сфері, емоційний інтелект все ще залишається «нечіткою» концепцією щодо складності і відображення фактів дійсності. Проте, у психології сформувався підхід, при якому перевага надавалась дослідженню навички емоційної «компетенції», що охоплює основні емоційні, особисті та соціальні навички, як ефективно і успішно протистояння вимогам навколишнього середовища (Бар-Он, 2002). Зрештою, відбулося зближення концепцій емоційного інтелекту і соціального інтелекту: ці складові є двома сторонами однієї медалі (Бар-Он, 2006; Д. Гоулман, 2006).

Для нашого дослідження надзвичайно цікавим і плідним виявився підхід італійських дослідників, Габріеле Джорджі і Віченцо Майера, до вивчення емоційного інтелекту, заснований на моделях емоційного інтелекту, сформульованих Бар-Оном (2002) і Д. Гоулманом (1998). Вищезазначені науковці розробили, на думку Л.Ф. Бурлачука, оригінальну та інноваційну теоретичну основу, яка була використана для розробки Тесту для діагностики організаційного емоційного інтелекту (Org-EIQ «Оцінювання емоційного інтелекту», 2014). Цей метод дослідження емоційного інтелекту надає особливого значення «можливій ефективності»: визначення емоційних / соціальних характеристик на робочому місці, які прогнозують більш високу ефективність і відмінну роботу [4].

В основі концепції емоційного інтелекту в розумінні авторів (Г. Джорджі, В. Майер) лежить теорія ефективності: максимальна ефективність досягається тоді, коли психологічні навички / характеристики людини відповідають вимогам робочої обстановки / оточення, а не вимогам більш загального середовища проживання (в цілому довкілля), безпосередньо не пов'язаних з робочою діяльністю. На думку дослідників, авторів тесту, існує особливий «емоційний інтелект на робочому місці», який піддається опису.

Автори дотримуються думки, згідно з якою, емоційний інтелект у своїх проявах повністю обумовлений контекстом, і повинен, таким чином, вимірюватися і проявлятися в специфічному навколишньому середовищі, тобто підкреслюється важливість довкілля. Одні і ті ж особи можуть проявляти високий рівень емоційного інтелекту в одних сферах життя (таких як сім'я, дружні групи і колективи), але не виявляти в інших (наприклад, на робочому місці). Тому вимір даного конструкту має бути закріплено виключно за робочим оточенням, в контексті нашого дослідження, в інклюзивному середовищі.

Ще однією особливістю теоретичної основи тесту (окрім важливості довкілля), яку зазначили Г. Джорджі і В. Майер у своїх дослідженнях (2007), є спрямованість на емоційний інтелект як на конструкт, що є важливою складовою в успіху організації (у нашому дослідженні такою організацією виступає інклюзивний навчальний заклад).

Теоретична основа, на якій ґрунтуються дослідження Г. Джорджі і В. Майер, доводить, що організаційний інтелект пов'язаний більше з емоційною компетентністю осіб, що складають колектив певної організації, ніж з когнітивними здібностями окремих працівників щодо отримання інформації, впровадження нових ідей і вміння ефективно діяти, спираючись на накопичені знання (когнітивний підхід). Також організаційний інтелект має слабкий зв'язок із здібностями окремих працівників до адаптації і реагування на стимули, які виходять як від організації, так і від інших джерел (поведінковий підхід). Науковці доводять, що організаційний інтелект представлений не IQ керівників, а соціальними емоційними складовими окремих членів колективу, які формують і вибудовують атмосферу і культуру даної організації (у нашому дослідженні культуру інклюзивного навчального закладу).

Отже, організаційний інтелект структурно пов'язаний з індивідуальним емоційним інтелектом через «груповий механізм»: емоційний інтелект накопичується в даному оточенні, де він стає організаційним інтелектом. Тому, так само, як володарі емоційного інтелекту працюють більш ефективно, ніж інші працівники, таким же чином організації (у тому числі й інклюзивні навчальні заклади), емоційний інтелект яких на груповому рівні високий, демонструють кращу ефективність у порівнянні з організаціями з більш низькими емоційними компетентностями. Це дає нам підстави припустити, що емоційний інтелект є важливою складовою готовності фахівця до успішної діяльності в умовах інклюзивного навчального закладу.

Організаційний інтелект – це життєво важливий елемент у всіх організаціях. Незважаючи на те, що концепція про організаційний інтелект як життєво важливий елемент у всіх організаціях, недостатньо документально підтверджена і обґрунтована в спеціалізованій літературі, все ж існують теоретичні моделі та емпіричні результати, що підтверджують її значущість.

Ці припущення узгоджуються з останніми дослідженнями, представленими в літературі про кращу практику ділових відносин, яка пододала теорію про результативність та ефективність окремих працівників, і зараз спрямувала свою увагу на контекстуальну ефективність, яка сприяє якості колективу організації, таким чином, розширюючи особисті перспективи кожного члена колективу через організацію. Це припущення для нашого дослідження є надзвичайно важливим, що дає нам підстави говорити про те, що якість роботи інклюзивного навчального закладу як організації залежить виключно від ефективності діяльності міждисциплінарної команди, яку складають фахівці з розвинутим емоційним інтелектом.

У дослідженні організаційної поведінки існують дві течії, які вивчають емоції, які мають у своєму розпорядженні цікаві спостереження, зроблені в обраному авторами напрямку. З одного боку, це «емоційне зараження», в якому багато дослідників помітили тісний зв'язок між колективним настроєм робочої групи і індивідуальним душевним станом (наприклад, Фішер, 2000); з іншого боку, це «емоційний розлад», в якому придушення почуттів, особливо негативних емоцій (наприклад, розчарування, обурення, стрес) однієї людини може привести до синдрому емоційного колапсу, неврастенії, які можуть чинити негативний вплив навіть на організацію в цілому.

Також показовим є міцний взаємозв'язок між концепціями емоційного інтелекту і організаційним мікрокліматом (Г. Джорджі, 2006), і тому можна сказати, що ще однією «цінної» точкою докладної концепції емоційного інтелекту є оцінка колективу організації. Відтак, однією з умов успішної діяльності колективу фахівців інклюзивного навчального закладу є високий рівень емоційного інтелекту кожного учасника освітнього процесу, зокрема й фахівців спеціальної освіти (вчителів-логопедів).

Зважаючи на те, що емоційний інтелект є одним з ключових факторів робочої ефективності в дисциплінарній команді інклюзивного навчального закладу, нами для дослідження емоційного інтелекту студентів, майбутніх вчителів-логопедів, використано методiku Org-EIQ «Оцінювання емоційного інтелекту», розробники: Габриеле Джорджі, Віченцо Майер (2014), адаптація для України створена компанією "ОС Україна" (В. Климчук, В. Горбунова). Це перший в Україні тест, який досліджує емоційний інтелект стосовно робочих ситуацій.

Тест Org-EIQ є комплексним тестом для вимірювання емоційного інтелекту, в основі якого лежать найактуальніші теоретичні засади та емпірична перевірка (за допомогою якісних і кількісних методик дослідження). Опис тесту надано в офісі ООО "ОС Україна" (м. Київ).

Опитувальник починається серією питань зі збору загальних відомостей, доцільних для аналізу ефективності опитувальника. 9 позицій, які складають тест, оцінюються за допомогою шкали Лайкерта, що складається з 5 варіантів відповідей - від 1 («Правильно дуже рідко або ніколи») до 5 («Правильно дуже часто або завжди»).

Тест Org-EIQ займає близько 10 – 30 хвилин адміністративного часу, в залежності від особистих характеристик і освіти респондентів. Розробка опитувальника з емоційного інтелекту була зроблена у відповідь на прохання, яке регулярно висловлювалось професіоналами, трудовими і організаційними психологами, дослідниками про створення такого інструменту, який вони могли б використовувати для ведення «науково гарантованого» і «метрично надійного» оцінювання соціо-емоційних характеристик і емоційної компетентності, які сприяють успіху як індивіда, так і організації в цілому.

Опитувальник ORG-EIQ вимірює емоційний інтелект по відношенню до робочих ситуацій, і надає увагу на концепцію організаційного інтелекту, який чим вище, тим вище трудова ефективність працівника.

Org-EIQ забезпечує повний і докладний опис емоційних і організаційних навичок в робочих ситуаціях. Org-EIQ розділений на 16 шкал, заснованих на результатах численних національних і міжнародних досліджень, і прогнозує професійний успіх.

Відмінною рисою тесту від численних опитувальників емоційного інтелекту є використання питань, які мають відношення до професійної діяльності. Застосування Org-EIQ розширило можливості вимірювання емоційного інтелекту, необхідного для роботи. Розробники тесту зазначають, що Org-EIQ може бути використаний у процесі оцінки потенціалу, професійної орієнтації, професійної підготовки, діагностики організаційних навичок.

Звіт за результатами тестування відображає профіль емоційного інтелекту (тобто, детальний опис особистості за кожною шкалою тесту), профіль складових емоційного і організаційного інтелекту, який представляє характеристику особистості для кожного фактора, що входить в конструкт емоційного інтелекту.

ORG-EIQ складається з 99 питань, які утворюють 4 макрофактори:

- самосвідомість і самооцінка: визначається можливість розпізнавати і оцінювати свої сильні сторони, ресурси і обмеження на роботі;
- самоуправління: вимірює особистісну здатність керувати імпульсами, настроєм і емоціями, які впливають на робочу ефективність в аспекті адаптивності і гнучкості;
- соціальна компетентність: вимірює здібності до ефективних соціальних відносин, з точки зору емпатії, яка впливає на відносини між співробітниками в команді;
- управління взаємовідносинами: вимірюється здатність до кооперації і лідерства.

Автори тесту зазначають, що **самосвідомість і самооцінка** розуміються в буквальному сенсі, тобто означають усвідомлення себе, самопізнання, розуміння свого життя (зокрема професійного), особливо тих почуттів, які воно викликає.

Ці фактори є надзвичайно важливими для успішної професійної діяльності в інклюзивному середовищі, оскільки вони припускають здатність розпізнавати свої емоції, називаючи їх, розуміти свої сильні сторони та переваги в будь-який визначений проміжок часу і використовувати це вміння для управління процесом прийняття рішення під час здійснення навчально-виховної і корекційно-розвивальної роботи. По-друге, самосвідомість веде до точної самооцінки внутрішніх ресурсів (що дуже важливо в складних і непередбачуваних умовах інклюзивного середовища), і, таким чином, призводить як до розуміння своєї

цінності і можливостей, так і до здорової впевненості в собі. На цій підставі стає можливим рішуче піднести себе, коли ситуація виправдовує такі дії, підкреслити свою точку зору, свої почуття і виконати своє робоче завдання.

В інклюзивному середовищі фахівець часто потрапляє в ситуації, які характеризуються невизначеністю, непередбачуваністю, тому педагог повинен уміти контролювати свої емоції для того, щоб цілеспрямовано виконувати свою справу. **Самоуправління** – це здатність контролювати імпульси, можливість управляти настроями і почуттями таким чином, щоб це не впливало на якість виконання роботи; це також здатність долати нервозність і зберігати спокій, захищаючи себе від занепокоєння, швидко реагуючи на негативні думки. Ця якість допускає можливість доречного самовиправдання, тобто здатність бути старанним і наполегливим у досягненні мети, не опускаючи руки і не падаючи духом, навіть якщо щось йде не «так, як треба» (часто спостерігається в умовах інклюзивного середовища, про що зазначають фахівці інклюзивних навчальних закладів).

Цей фактор передбачає дух інновацій і адаптованість. Зважаючи на те, що інклюзивна освіта є інноваційною освітньою стратегією, вона вимагає фахівців, здатних бути відкритим для нових ідей, нових підходів, вивчення та оцінювання оригінальних рішень, залучення нових перспектив. Цей фактор також дозволяє виявляти гнучкість у відповідь на необхідність змін, викликаних новими обставинами, коригуючи відповідні реакції і стратегії. Володіння собою також означає вміння розпізнавати потреби інших і ініціювати зміни або керувати ними.

Соціальна компетентність належить до сфери міжособистісних відносин, це здатність керувати емоціями в стосунках і розуміти, як правильно інтерпретувати обставини і соціальні зв'язки. В інклюзивному середовищі бути емпатичним означає розуміти почуття інших людей як свої власні. Бути емпатичним означає не тільки розділяти почуття інших, а й оцінювати їх по достоїнству, це проявляється у вірі в людей, в бажанні зміцнювати їх вміння і визнавати їх незалежність, використовуючи відмінності як сприятливу можливість.

Управління взаємовідносинами. Цей фактор передбачає здатність ефективно керувати емоціями інших і органічно взаємодіяти з іншими, що означає застосування цих умінь з метою переконання і бажання керувати, він також передбачає співпрацю та командну роботу. Особи, здатні відмінно виконувати роботу, вміють посилати емоційні знаки, що робить їх впливовими комунікантами-лідерами в професійній діяльності. Успішне управління взаємовідносинами в міждисциплінарній команді є необхідною умовою ефективного впровадження інклюзивної освіти.

Кожен фактор складається з 3 суб-факторів:

— **усвідомлення і оцінка свого Я:** самосвідомість, впевненість у собі, внутрішньоособистісний фактор;

— **самоуправління:** емоційний контроль, наполегливість, адаптивність;

— **соціальна компетентність:** емпатія, орієнтованість на клієнта: зовнішня і внутрішня (у нашому дослідженні: на дитину та її батьків), організаційна обізнаність;

— **управління взаємовідносинами:** робота в команді, лідерство, каталізатор змін.

Тест містить також 4 фактора, що пов'язані з емоційним інтелектом: орієнтація/націленість на результат, життєвий баланс, стресостійкість, гумор і одну контрольну шкалу (позитивне враження, яка створена для виявлення упереджених/неправдивих відповідей тих респондентів, які хочуть справити про себе дуже позитивне враження).

Розробники тестів підкреслюють, що всі фактори, закладені в опитувальнику, узгоджуються логічною точкою зору, враховуючи теоретично доведені моделі. Твердження (позиції), використані в опитувальнику, стосуються: критеріїв сприйняття; відповідної корпоративної поведінки; критеріїв, що описують стандартну робочу діяльність; емоційні і організаційні вміння.

Звіт за результатами дослідження складається з наступних розділів:

1. Загальний профіль – отримані в результаті тестування показники Org-EIQ, зображені в цифровому і графічному вигляді.

2. Самопрезентація – дає уявлення про стиль самопрезентації особистості, відображає будь-яку спробу спотворити дані і, в кінцевому рахунку, показує рівень достовірності звіту.

3. Профіль емоційного інтелекту – на додаток до графічного зображення забезпечує докладні

вис характеристик емоційного інтелекту людини на кожному етапі тестування.

4. Співвідношення організаційного та емоційного інтелекту – містить опис за деякими критеріями характеристик людини, пов'язаних з конструкцією його емоційного інтелекту.

Отже, результати наукових досліджень переконливо свідчать про важливість організаційного та емоційного інтелекту у професійній діяльності. Зважаючи на це, ми пропонуємо використовувати тест Org-EIQ для дослідження емоційного інтелекту педагогів, які працюють в дошкільних і загальноосвітніх навчальних закладах з інклюзивною формою навчання, адже рівень сформованості емоційної компетентності педагогів безпосередньо впливає на якість інклюзивної освіти.

Використана література

1. Гарднер Г. Структура розуму: теорія множественного інтелекту: пер. с англ. – М.: ООО «И.Д. Вільямс», 2007. – 512 с.
2. Гоулман Д. Емоциональный интеллект. Почему он может значить больше, чем IQ / Дэниел Гоулман; пер. с англ. Исаевой. – 2-е изд. – М.: Манн, Иванов и Фербер, 2014. – 560 с.
3. Сайт OS Ukraine [Електронний ресурс] // Режим доступу: <http://www.osukraine.com/ru/org-eiq/>
4. Org-EIQ Test на организационный эмоциональный интеллект // Габриэле Джорджи, Виченцо Маер. – ООО «OS Ukraine», 2014.

References

1. Gardner G. Struktura razuma: teoriia mnojestvennogo intellekta: per. s angl. – М.: ООО «I.D. Viliams», 2007. – 512 s.
2. Goulman D. Emocionalny intellekt. Pochemu on mojet znachit bolshe, chem IQ / Deniel Goulman; per. s angl. A.P. Isaev. – 2-е изд. – М.: Mann, Ivanov i Ferber, 2014. – 560 s.
3. Sat OS Ukraine [Elektronni resurs] // Rejim dostupu: <http://www.osukraine.com/ru/org-eiq/>
4. Org-EIQ Test na organizacionnyy emocionalny intellekt // Gabriele Djordji, Vichenco Maer. – ООО «OS Ukraine», 2014.

Мартынчук Е.В. Эмоциональная компетентность педагога как условие успешного внедрения инклюзивного образования.

В статье рассматривается проблема формирования эмоциональной компетентности специалистов специального образования. Проведен анализ литературных источников, который доказывает, что эмоциональный интеллект является необходимой составляющей готовности педагога к профессиональной деятельности в составе междисциплинарной команды инклюзивного учебного заведения. Высказано предположение: качество работы инклюзивного учебного заведения как организации зависит исключительно от эффективной деятельности междисциплинарной команды, которую составляют специалисты с развитым эмоциональным интеллектом. Описан подход итальянских исследователей, Габриэле Джорджи и Виченцо Майера, к изучению эмоционального интеллекта, который стал основой для разработки ими Теста для диагностики организационного эмоционального интеллекта (Org-EIQ «Оценка эмоционального интеллекта», 2014). Дана краткая характеристика теста ORG-EIQ, который состоит из 99 вопросов, которые образуют 4 макрофактора: самосознание и самооценка; самоуправление; социальная компетентность; управление взаимоотношениями. Предложено использовать этот тест для исследования эмоционального интеллекта педагогов, в том числе учителей-логопедов, инклюзивных учебных заведений.

Ключевые слова: эмоциональная компетентность, эмоциональный интеллект, инклюзивное образование, тест ORG-EIQ.

Martynchuk E. Teachers' emotional competence as a condition of successful implementation of inclusive education

The problem of forming of emotional competence of special education professionals is presented in the article. The analysis of the literature, which shows that emotional intelligence is a necessary component of teacher preparedness for professional activity as a part of a multidisciplinary team of inclusive institution is done. We suggest that the quality of the institution as an inclusive organization depends entirely on the effective activity of interdisciplinary team consisting of experts with developed emotional intelligence. The approach of Italian researchers Gabriele George and Vicenza Mayer for the study of emotional intelligence, which became the basis for the development of their organizational diagnostic test for emotional intelligence (ORG-EIQ "Emotional Intelligence Assessment," 2014) is presented. It is done a short description of the ORG-EIQ test, which consists of 99 questions that make up the four macro factors: self-awareness and self-esteem; self-management; social competence; relationship management. It is proposed to use this test to study of emotional intelligence of teachers, including teachers, speech therapists of inclusive schools.

Keywords: emotional competence, emotional intelligence, inclusive education, ORG-EIQ test.

Стаття надійшла до редакції 23.10.2016 р.

Статтю прийнято до друку 28.10.2016 р.

Рецензент: д.п.н., акад. Шеремет М.К.

ВІДОМОСТІ ПРО АВТОРІВ

АБУКОВ
ОЛЕКСАНДР
ФЕДОРОВИЧ

старший викладач Одеського обласного інституту удосконалення вчителів; здобувач кафедри ортопедагогіки та реабілітології факультету корекційної педагогіки та психології Національного педагогічного університету імені М.П.Драгоманова (Одеса, Україна), abukov68@mail.ru

АПЕНЬКО
АНАСТАСІЯ
АНАТОЛІВНА
АРТЕМЯК
ОЛЕНА
ВОЛОДИМИРІВНА
БАЗИМА
НАТАЛІЯ
ВАЛЕНТИНІВНА
БОНДАР
НАТАЛІЯ
ВАСИЛІВНА
ГАЛУЩЕНКО
ВІКТОРІЯ
ІВАНІВНА

завідувач сектора інклюзивної педагогіки відділу освіти дітей з особливими потребами Державної наукової установи «Інститут модернізації змісту освіти» (Київ, Україна), apenko.an@gmail.com
магістрантка факультету спеціальної освіти, Донбаського державного педагогічного університету (Слов'янськ, Україна), Trevi-11@yandex.ua

ГАЯШ
ОКСАНА
ВОЛОДИМИРІВНА
ГРЕНКО
НІНА
АНДРІВНА
ГЛАДУШ
ВІКТОР
АНТОНОВИЧ
ГЛАДЧЕНКО
ІРИНА
ВІКТОРІВНА
ГЛОБА
ОЛЕКСАНДР
ПЕТРОВИЧ
ГЛУЩЕНКО
ІРИНА
ІВАНІВНА
ГНОЄВСЬКА
ОКСАНА
ЮРІВНА
ДЕМ'ЯНЕНКО
БОРИС
ТРОХИМОВИЧ
ДІДКОВА
ЛЮБОВ
МИХАЙЛІВНА
ДОКУЧИНА
ТЕТЯНА
ОЛЕКСАНДРІВНА
ЄЖОВА
ТЕТЯНА
ЄВГЕНІВНА

кандидат педагогічних наук, доцент кафедри логопедії факультету корекційної педагогіки та психології Національного педагогічного університету імені М.П.Драгоманова (Київ, Україна), nata2310@ukr.net

аспірант кафедри психокорекційної педагогіки факультету корекційної педагогіки та психології Національного педагогічного університету імені М.П. Драгоманова (Київ, Україна), masyiny@bigmir.net

кандидат педагогічних наук, доцент кафедри дефектології та фізичної реабілітації Державного закладу «Південноукраїнський національний педагогічний університет ім.К.Д.Ушинського»; практикуючий дефектолог-логопед Одеського СДНЗ «Ясла-садок» № 193 компенсуючого типу (Одеса, Україна), victoria.galushchenko@ukr.net
кандидат педагогічних наук, методист кабінету дошкільної, початкової та інклюзивної освіти Закарпатського інституту післядипломної педагогічної освіти (Ужгород, Україна), nizevych@gmail.com

кандидат педагогічних наук, доцент кафедри технологій корекційної та інклюзивної освіти, факультету спеціальної освіти Донбаського державного педагогічного університету (Слов'янськ, Україна), Trevi-11@yandex.ua

доктор педагогічних наук, професор, завідувач кафедри педагогіки та корекційної освіти Дніпропетровського національного університету імені Олеся Гончара (Дніпро, Україна), viktor.gladush@i.ua

кандидат педагогічних наук, старший науковий співробітник лабораторії олігофренопедагогіки Інституту спеціальної педагогіки Національної академії педагогічних наук України (Київ, Україна), vdovira@yandex.ru

доктор педагогічних наук, професор кафедри ортопедагогіки та реабілітології факультету корекційної педагогіки та психології Національного педагогічного університету імені М.П.Драгоманова (Київ, Україна), alexandrgloba@inbox.ru

кандидат педагогічних наук, доцент кафедри корекційної освіти факультету природознавства, здоров'я людини і туризму Херсонського державного університету (Херсон, Україна), 3110196940@i.ua

завідувач лабораторії менеджменту освіти факультету корекційної педагогіки та психології Національного педагогічного університету імені М.П. Драгоманова (Київ, Україна), nmcio@ukr.net

кандидат медичних наук, доцент кафедри спеціальної психології та медицини факультету корекційної педагогіки та психології Національного педагогічного університету імені М.П. Драгоманова (Київ, Україна), boris1952@ukr.net

старший викладач кафедри логопедії факультету корекційної педагогіки та психології Національного педагогічного університету імені М.П.Драгоманова (Київ, Україна), dedkova.lyubov@yandex.ua

кандидат педагогічних наук, старший викладач кафедри корекційної педагогіки та інклюзивної освіти Кам'янець-Подільського національного університету імені Івана Огієнка (Кам'янець-Подільський, Україна), zibrova.tatka@mail.ru

кандидат педагогічних наук, доцент кафедри ортопедагогіки та реабілітології факультету корекційної педагогіки та психології Національного педагогічного університету імені М.П.Драгоманова (Київ, Україна), yezhova_tn@mail.ru

ЄРЕМЕНКО ГАЛИНА ЮРІЙВНА	аспірант 1 року навчання кафедри корекційної освіти факультету природознавства, здоров'я людини і туризму Херсонського державного університету (Херсон, Україна), yeremenkogalina@gmail.com
ЄРОШОВА МАРІЯ АНДРІЙВНА	аспірант Інституту спеціальної педагогіки Національної академії педагогічних наук України (Київ, Україна), masha_guzhva@mail.ru
ЄФІМЕНКО МИКОЛА МИКОЛАЙОВИЧ	доктор педагогічних наук, керівник авторського педагогічного Центра (Одеса, Україна), efim_nn@mail.ru
ЖУРАВЛЬОВА ЛАРИСА СТАНІСЛАВІВНА ЗАЛЕВСЬКИЙ ОЛЕКСАНДР В'ЯЧЕСЛАВОВИЧ	кандидат педагогічних наук, доцент, доцент кафедри соціальної роботи, соціальної педагогіки та дошкільної освіти Мелітопольського державного педагогічного університету імені Богдана Хмельницького (Мелітополь, Україна), laura.69@list.ru company Smokoko S.A. title – CEO (Півне, Україна), alexandr.zalevsky@smokoko.com
КАГАН АННА ОЛЕКСАНДРІВНА	вчитель-логопед КЗО «Дніпропетровський навчально-реабілітаційний центр «Колосок» Дніпропетровської обласної ради» (Дніпро, Україна), nrc_kolosok@gmail.com
КАДАНОВА ВІКТОРІЯ ОЛЕКСІЙВНА	студентка 3 курсу кафедри логопедії факультету корекційної педагогіки та психології Національного педагогічного університету імені М. П. Драгоманова (Київ, Україна), kadanovaviky@gmail.com
КАЧУР ЛЮБОВ ЮРІЙВНА	студентка групи 1мпсп 1 курсу магістратури спеціальності «Психологія» спеціалізації «Клінічна психологія» кафедри спеціальної психології та медицини факультету корекційної педагогіки та психології Національного педагогічного університету імені М.П.Драгоманова (Київ, Україна), (ly-ly@ukr.net)
КАЧУРОВСЬКА ОКСАНА БОРИСІВНА	кандидат педагогічних наук, доцент кафедри логопедії факультету корекційної педагогіки та психології Національного педагогічного університету імені М.П.Драгоманова (Київ, Україна), oxaina@rambler.ru
КЕТЛЕР-МИТНИЦЬКА ТЕТЯНА СЕРГІЙВНА	викладач кафедри природничо-наукових дисциплін факультету мистецтва та дизайну Хортицької національної академії, методист; пошукувач кафедри психології факультету філософської освіти і науки національного педагогічного університету імені М.П.Драгоманова (Запоріжжя, Україна), catmeatt@gmail.com
КОВАЛЕНКО ВІКТОРІЯ ЄВГЕНІВНА КОЗИНЕЦЬ ОЛЕКСАНДР ВОЛОДИМИРОВИЧ	кандидат психологічних наук, доцент кафедри корекційної освіти та спеціальної психології Комунального закладу «Харківська гуманітарно-педагогічна академія» Харківської обласної ради (Харків, Україна), victoria_0807@mail.ru
КОНДУКОВА СВІТЛАНА ВІТАЛІЙВНА	кандидат педагогічних наук, доцент кафедри логопедії факультету корекційної педагогіки та психології Національного педагогічного університету імені М.П.Драгоманова (Київ, Україна), ol.kozynets@gmail.com
КОРДОНЕЦЬ ВІКТОРІЯ ВОЛОДИМИРІВНА	учитель-логопед дитячого садка №37 ОАО «РЖД» м.Москви (Москва, Росія), kondukovas-v@ya.ru
КРАВЕЦЬ НІНА ПАВЛІВНА	кандидат психологічних наук, старший викладач кафедри логопедії та спеціальної психології ДВНЗ «Донбаський державний педагогічний університет» (Слов'янськ, Україна), v_kordonets@mail.ru
КРИВОШЕЯ СВІТЛАНА ПЕТРІВНА	кандидат педагогічних наук, доцент кафедри психокорекційної педагогіки факультету корекційної педагогіки та психології Національного педагогічного університету імені М.П. Драгоманова (Київ, Україна), ikpp@ukr.net
КРОТЕНКО ВАЛЕНТИНА ІВАНІВНА	директор, вчитель-логопед КЗО «Дніпропетровський навчально-реабілітаційний центр «Колосок» Дніпропетровської обласної ради» (Дніпро, Україна), nrc_kolosok@gmail.com
КУЗАВА ІРИНА БОРИСІВНА	кандидат психологічних наук, доцент кафедри спеціальної психології та медицини Інституту корекційної педагогіки та психології Національного педагогічного університету імені М.П.Драгоманова (Київ, Україна), vikrotenko@gmail.com
	доктор педагогічних наук, професор кафедри педагогіки, завідувач науково-дослідної лабораторії спеціальної та інклюзивної освіти Східноєвропейського національного університету імені Лесі Українки (Луцьк, Україна) inklab@ukr.net

- КУЗНЕЦОВА ТЕТЯНА ГРИГОРІВНА КУЗЬМЕНКО ВІРА УЛЬЯНІВНА** кандидат педагогічних наук, доцент кафедри корекційної педагогіки Донбаського державного педагогічного університету (Слов'янськ, Україна), kuznetsovatt@mail.ru
- КУПРАС ВІРА ВАСИЛІВНА ЛЕБІДЬ СВІТЛАНА ВАСИЛІВНА ЛОГВІНОВА ІРИНА ПЕТРІВНА ЛОПАТИНСЬКА НАТАЛІЯ АНАТОЛІВНА** доктор психологічних наук, професор, професор кафедри теоретичної та консультативної психології факультету соціально-психологічних наук та управління Національного педагогічного університету імені М.П.Драгоманова (Київ, Україна), vira@ukr.net
- КУПРАС ВІРА ВАСИЛІВНА ЛЕБІДЬ СВІТЛАНА ВАСИЛІВНА ЛОГВІНОВА ІРИНА ПЕТРІВНА ЛОПАТИНСЬКА НАТАЛІЯ АНАТОЛІВНА** кандидат педагогічних наук, доцент, заступник директора з навчальної роботи комунального закладу освіти «Навчально-реабілітаційний центр №12» Дніпропетровської обласної ради» (Дніпро, Україна), kupras_v@mail.ru
- ЛУЦЬКО КАТЕРИНА ВАСИЛІВНА ЛЯННА ОЛЬГА ВОЛОДИМИРІВНА МАЛИНОВИЧ ЛАРИСА МИХАЛІВНА МАЛІКОВА ОЛЕНА ВОЛОДИМИРІВНА МАМІЧЕВА ОЛЕНА ВОЛОДИМИРІВНА МАРТИНЕНКО ІРИНА ВОЛОДИМИРІВНА МАРТИНЧУК ОЛЕНА ВАЛЕРІВНА МЕДКОВ ІГОР ВОЛОДИМИРОВИЧ МУЗИЧКО ЛЕСЯ ТАРАСІВНА НАБОКІНА АНТОНІНА ІВАНІВНА НАЙДЬОНОВА ГАННА ОЛЕКСАНДРІВНА ПАРХОМЕНКО МАРИНА ВІКТОРІВНА** директор Комунального закладу освіти «Навчально-реабілітаційний центр «Горлиця» ДОР» (Дніпро, Україна), nrc-gorlitsa@ukr.net
- ЛУЦЬКО КАТЕРИНА ВАСИЛІВНА ЛЯННА ОЛЬГА ВОЛОДИМИРІВНА МАЛИНОВИЧ ЛАРИСА МИХАЛІВНА МАЛІКОВА ОЛЕНА ВОЛОДИМИРІВНА МАМІЧЕВА ОЛЕНА ВОЛОДИМИРІВНА МАРТИНЕНКО ІРИНА ВОЛОДИМИРІВНА МАРТИНЧУК ОЛЕНА ВАЛЕРІВНА МЕДКОВ ІГОР ВОЛОДИМИРОВИЧ МУЗИЧКО ЛЕСЯ ТАРАСІВНА НАБОКІНА АНТОНІНА ІВАНІВНА НАЙДЬОНОВА ГАННА ОЛЕКСАНДРІВНА ПАРХОМЕНКО МАРИНА ВІКТОРІВНА** кандидат психологічних наук, старший науковий співробітник лабораторії інтенсивної педагогічної корекції Інституту спеціальної педагогіки НАПН України (Київ, Україна), irylogvinova@gmail.com
- ЛУЦЬКО КАТЕРИНА ВАСИЛІВНА ЛЯННА ОЛЬГА ВОЛОДИМИРІВНА МАЛИНОВИЧ ЛАРИСА МИХАЛІВНА МАЛІКОВА ОЛЕНА ВОЛОДИМИРІВНА МАМІЧЕВА ОЛЕНА ВОЛОДИМИРІВНА МАРТИНЕНКО ІРИНА ВОЛОДИМИРІВНА МАРТИНЧУК ОЛЕНА ВАЛЕРІВНА МЕДКОВ ІГОР ВОЛОДИМИРОВИЧ МУЗИЧКО ЛЕСЯ ТАРАСІВНА НАБОКІНА АНТОНІНА ІВАНІВНА НАЙДЬОНОВА ГАННА ОЛЕКСАНДРІВНА ПАРХОМЕНКО МАРИНА ВІКТОРІВНА** кандидат педагогічних наук, доцент кафедри спеціальної освіти, декан факультету реабілітаційної педагогіки та соціальної роботи комунального вищого навчального закладу «Хортицька національна навчально-реабілітаційна академія» Запорізької обласної ради Запоріжжя, Україна), natalilora@mail.ru
- ЛУЦЬКО КАТЕРИНА ВАСИЛІВНА ЛЯННА ОЛЬГА ВОЛОДИМИРІВНА МАЛИНОВИЧ ЛАРИСА МИХАЛІВНА МАЛІКОВА ОЛЕНА ВОЛОДИМИРІВНА МАМІЧЕВА ОЛЕНА ВОЛОДИМИРІВНА МАРТИНЕНКО ІРИНА ВОЛОДИМИРІВНА МАРТИНЧУК ОЛЕНА ВАЛЕРІВНА МЕДКОВ ІГОР ВОЛОДИМИРОВИЧ МУЗИЧКО ЛЕСЯ ТАРАСІВНА НАБОКІНА АНТОНІНА ІВАНІВНА НАЙДЬОНОВА ГАННА ОЛЕКСАНДРІВНА ПАРХОМЕНКО МАРИНА ВІКТОРІВНА** кандидат педагогічних наук, старший науковий співробітник, доцент кафедри спеціальної психології, корекційної та інклюзивної освіти Інституту людини Київського університету імені Бориса Грінченка (Київ, Україна), k.lutsko@kubg.edu.ua
- ЛУЦЬКО КАТЕРИНА ВАСИЛІВНА ЛЯННА ОЛЬГА ВОЛОДИМИРІВНА МАЛИНОВИЧ ЛАРИСА МИХАЛІВНА МАЛІКОВА ОЛЕНА ВОЛОДИМИРІВНА МАМІЧЕВА ОЛЕНА ВОЛОДИМИРІВНА МАРТИНЕНКО ІРИНА ВОЛОДИМИРІВНА МАРТИНЧУК ОЛЕНА ВАЛЕРІВНА МЕДКОВ ІГОР ВОЛОДИМИРОВИЧ МУЗИЧКО ЛЕСЯ ТАРАСІВНА НАБОКІНА АНТОНІНА ІВАНІВНА НАЙДЬОНОВА ГАННА ОЛЕКСАНДРІВНА ПАРХОМЕНКО МАРИНА ВІКТОРІВНА** викладач кафедри здоров'я людини та фізичної реабілітації Навчально-наукового інституту фізичної культури Сумського державного педагогічного університету імені А.С.Макаренка (Суми, Україна), reabil@sspu.sumy.ua
- ЛУЦЬКО КАТЕРИНА ВАСИЛІВНА ЛЯННА ОЛЬГА ВОЛОДИМИРІВНА МАЛИНОВИЧ ЛАРИСА МИХАЛІВНА МАЛІКОВА ОЛЕНА ВОЛОДИМИРІВНА МАМІЧЕВА ОЛЕНА ВОЛОДИМИРІВНА МАРТИНЕНКО ІРИНА ВОЛОДИМИРІВНА МАРТИНЧУК ОЛЕНА ВАЛЕРІВНА МЕДКОВ ІГОР ВОЛОДИМИРОВИЧ МУЗИЧКО ЛЕСЯ ТАРАСІВНА НАБОКІНА АНТОНІНА ІВАНІВНА НАЙДЬОНОВА ГАННА ОЛЕКСАНДРІВНА ПАРХОМЕНКО МАРИНА ВІКТОРІВНА** кандидат психологічних наук, доцент кафедри теоретичної і практичної психології Інституту права та психології Національного університету «Львівська політехніка» (Львів, Україна), malynovychlarysa@ukr.net
- ЛУЦЬКО КАТЕРИНА ВАСИЛІВНА ЛЯННА ОЛЬГА ВОЛОДИМИРІВНА МАЛИНОВИЧ ЛАРИСА МИХАЛІВНА МАЛІКОВА ОЛЕНА ВОЛОДИМИРІВНА МАМІЧЕВА ОЛЕНА ВОЛОДИМИРІВНА МАРТИНЕНКО ІРИНА ВОЛОДИМИРІВНА МАРТИНЧУК ОЛЕНА ВАЛЕРІВНА МЕДКОВ ІГОР ВОЛОДИМИРОВИЧ МУЗИЧКО ЛЕСЯ ТАРАСІВНА НАБОКІНА АНТОНІНА ІВАНІВНА НАЙДЬОНОВА ГАННА ОЛЕКСАНДРІВНА ПАРХОМЕНКО МАРИНА ВІКТОРІВНА** вихователь КЗО «Дніпропетровський навчально-реабілітаційний центр «Колосо» Дніпропетровської обласної ради» (Дніпро, Україна), e_malikova@mail.ua
- ЛУЦЬКО КАТЕРИНА ВАСИЛІВНА ЛЯННА ОЛЬГА ВОЛОДИМИРІВНА МАЛИНОВИЧ ЛАРИСА МИХАЛІВНА МАЛІКОВА ОЛЕНА ВОЛОДИМИРІВНА МАМІЧЕВА ОЛЕНА ВОЛОДИМИРІВНА МАРТИНЕНКО ІРИНА ВОЛОДИМИРІВНА МАРТИНЧУК ОЛЕНА ВАЛЕРІВНА МЕДКОВ ІГОР ВОЛОДИМИРОВИЧ МУЗИЧКО ЛЕСЯ ТАРАСІВНА НАБОКІНА АНТОНІНА ІВАНІВНА НАЙДЬОНОВА ГАННА ОЛЕКСАНДРІВНА ПАРХОМЕНКО МАРИНА ВІКТОРІВНА** доктор психологічних наук, професор кафедри логопедії та спеціальної психології ДВНЗ «Донбаський державний педагогічний університет» (Слов'янськ, Україна), lana_sk74@mail.ru
- ЛУЦЬКО КАТЕРИНА ВАСИЛІВНА ЛЯННА ОЛЬГА ВОЛОДИМИРІВНА МАЛИНОВИЧ ЛАРИСА МИХАЛІВНА МАЛІКОВА ОЛЕНА ВОЛОДИМИРІВНА МАМІЧЕВА ОЛЕНА ВОЛОДИМИРІВНА МАРТИНЕНКО ІРИНА ВОЛОДИМИРІВНА МАРТИНЧУК ОЛЕНА ВАЛЕРІВНА МЕДКОВ ІГОР ВОЛОДИМИРОВИЧ МУЗИЧКО ЛЕСЯ ТАРАСІВНА НАБОКІНА АНТОНІНА ІВАНІВНА НАЙДЬОНОВА ГАННА ОЛЕКСАНДРІВНА ПАРХОМЕНКО МАРИНА ВІКТОРІВНА** кандидат психологічних наук, доцент, доцент кафедри логопедії факультету корекційної педагогіки та психології Національного педагогічного університету імені М.П.Драгоманова (Київ, Україна), imartynenko@uandex.ua
- ЛУЦЬКО КАТЕРИНА ВАСИЛІВНА ЛЯННА ОЛЬГА ВОЛОДИМИРІВНА МАЛИНОВИЧ ЛАРИСА МИХАЛІВНА МАЛІКОВА ОЛЕНА ВОЛОДИМИРІВНА МАМІЧЕВА ОЛЕНА ВОЛОДИМИРІВНА МАРТИНЕНКО ІРИНА ВОЛОДИМИРІВНА МАРТИНЧУК ОЛЕНА ВАЛЕРІВНА МЕДКОВ ІГОР ВОЛОДИМИРОВИЧ МУЗИЧКО ЛЕСЯ ТАРАСІВНА НАБОКІНА АНТОНІНА ІВАНІВНА НАЙДЬОНОВА ГАННА ОЛЕКСАНДРІВНА ПАРХОМЕНКО МАРИНА ВІКТОРІВНА** кандидат педагогічних наук, доцент, завідувач кафедри спеціальної психології, корекційної та інклюзивної освіти Інституту людини Київського університету імені Бориса Грінченка (Київ, Україна), o.martynchuk@kubg.edu.ua
- ЛУЦЬКО КАТЕРИНА ВАСИЛІВНА ЛЯННА ОЛЬГА ВОЛОДИМИРІВНА МАЛИНОВИЧ ЛАРИСА МИХАЛІВНА МАЛІКОВА ОЛЕНА ВОЛОДИМИРІВНА МАМІЧЕВА ОЛЕНА ВОЛОДИМИРІВНА МАРТИНЕНКО ІРИНА ВОЛОДИМИРІВНА МАРТИНЧУК ОЛЕНА ВАЛЕРІВНА МЕДКОВ ІГОР ВОЛОДИМИРОВИЧ МУЗИЧКО ЛЕСЯ ТАРАСІВНА НАБОКІНА АНТОНІНА ІВАНІВНА НАЙДЬОНОВА ГАННА ОЛЕКСАНДРІВНА ПАРХОМЕНКО МАРИНА ВІКТОРІВНА** реабілітолог, керівник лабораторії діагностики і корекції психофізичного стану дітей і дорослих Київського міського Центру «Інваспорт» (Київ, Україна), doktor-med@ukr.net
- ЛУЦЬКО КАТЕРИНА ВАСИЛІВНА ЛЯННА ОЛЬГА ВОЛОДИМИРІВНА МАЛИНОВИЧ ЛАРИСА МИХАЛІВНА МАЛІКОВА ОЛЕНА ВОЛОДИМИРІВНА МАМІЧЕВА ОЛЕНА ВОЛОДИМИРІВНА МАРТИНЕНКО ІРИНА ВОЛОДИМИРІВНА МАРТИНЧУК ОЛЕНА ВАЛЕРІВНА МЕДКОВ ІГОР ВОЛОДИМИРОВИЧ МУЗИЧКО ЛЕСЯ ТАРАСІВНА НАБОКІНА АНТОНІНА ІВАНІВНА НАЙДЬОНОВА ГАННА ОЛЕКСАНДРІВНА ПАРХОМЕНКО МАРИНА ВІКТОРІВНА** здобувач факультету корекційної педагогіки та психології Національного педагогічного університету імені М.П.Драгоманова, викладач на кафедрі морально-психологічного забезпечення Національної академії сухопутних військ імені гетьмана Сагайдачного (Київ, Україна), lesya.muzychko@gmail.com
- ЛУЦЬКО КАТЕРИНА ВАСИЛІВНА ЛЯННА ОЛЬГА ВОЛОДИМИРІВНА МАЛИНОВИЧ ЛАРИСА МИХАЛІВНА МАЛІКОВА ОЛЕНА ВОЛОДИМИРІВНА МАМІЧЕВА ОЛЕНА ВОЛОДИМИРІВНА МАРТИНЕНКО ІРИНА ВОЛОДИМИРІВНА МАРТИНЧУК ОЛЕНА ВАЛЕРІВНА МЕДКОВ ІГОР ВОЛОДИМИРОВИЧ МУЗИЧКО ЛЕСЯ ТАРАСІВНА НАБОКІНА АНТОНІНА ІВАНІВНА НАЙДЬОНОВА ГАННА ОЛЕКСАНДРІВНА ПАРХОМЕНКО МАРИНА ВІКТОРІВНА** директор комунального закладу освіти «Навчально-реабілітаційний центр №12» Дніпропетровської обласної ради» (Дніпро, Україна), nrc12@ukr.net
- ЛУЦЬКО КАТЕРИНА ВАСИЛІВНА ЛЯННА ОЛЬГА ВОЛОДИМИРІВНА МАЛИНОВИЧ ЛАРИСА МИХАЛІВНА МАЛІКОВА ОЛЕНА ВОЛОДИМИРІВНА МАМІЧЕВА ОЛЕНА ВОЛОДИМИРІВНА МАРТИНЕНКО ІРИНА ВОЛОДИМИРІВНА МАРТИНЧУК ОЛЕНА ВАЛЕРІВНА МЕДКОВ ІГОР ВОЛОДИМИРОВИЧ МУЗИЧКО ЛЕСЯ ТАРАСІВНА НАБОКІНА АНТОНІНА ІВАНІВНА НАЙДЬОНОВА ГАННА ОЛЕКСАНДРІВНА ПАРХОМЕНКО МАРИНА ВІКТОРІВНА** кандидат психологічних наук, доцент, доцент кафедри спеціальної психології та медицини Інституту корекційної педагогіки та психології Національного педагогічного університету імені М.П.Драгоманова (Київ, Україна), flyingbirdy@gmail.com
- ЛУЦЬКО КАТЕРИНА ВАСИЛІВНА ЛЯННА ОЛЬГА ВОЛОДИМИРІВНА МАЛИНОВИЧ ЛАРИСА МИХАЛІВНА МАЛІКОВА ОЛЕНА ВОЛОДИМИРІВНА МАМІЧЕВА ОЛЕНА ВОЛОДИМИРІВНА МАРТИНЕНКО ІРИНА ВОЛОДИМИРІВНА МАРТИНЧУК ОЛЕНА ВАЛЕРІВНА МЕДКОВ ІГОР ВОЛОДИМИРОВИЧ МУЗИЧКО ЛЕСЯ ТАРАСІВНА НАБОКІНА АНТОНІНА ІВАНІВНА НАЙДЬОНОВА ГАННА ОЛЕКСАНДРІВНА ПАРХОМЕНКО МАРИНА ВІКТОРІВНА** кандидат педагогічних наук, доцент, доцент кафедри педагогіки та корекційної освіти Дніпропетровського національного університету імені Олеся Гончара (Дніпро, Україна), smilemvl85@gmail.com

ПІВОВАР
СВІТЛАНА
ВОЛОДИМИРІВНА
ПРИЗВАНСЬКА
РОКСОЛЯНА
АНТОНІВНА
ПРОСКУРНЯК
ОЛЕНА
ІГОРІВНА
РОГОВА
ВІКТОРІЯ
АНАТОЛІЙВНА
РОМАНЕНКО
ОКСАНА
ВІКТОРІВНА
САЙКО
ХРИСТИНА
ЯРОСЛАВІВНА
СИВИК
ГАННА
ЄВГЕНІВНА

здобувач ступеня вищої освіти «магістр» ДВНЗ «Донбаський державний педагогічний університет» (Слов'янськ, Україна), v_kordonets@mail.ru

старший викладач кафедри корекційної педагогіки та інклюзії факультету педагогічної освіти Львівського національного університету імені Івана Франка (Львів, Україна), goholjanka@ukr.net

доктор психологічних наук, завідувач кафедри корекційної освіти та спеціальної психології КЗ «Харківська гуманітарно-педагогічна академія» ХОР, (Харків, Україна), ronolena_2008@mail.ru

вчитель-логопед КЗО «Дніпропетровський навчально-реабілітаційний центр «Колосок» Дніпропетровської обласної ради» (Дніпро, Україна), nrc_kolosok@gmail.com

доктор психологічних наук, професор, професор кафедри психології та педагогіки факультету Національної академії внутрішніх справ (Київ, Україна), romanenkoks@gmail.com

кандидат психологічних наук, викладач кафедри практичної психології Львівського навчально-наукового інституту філії Національного Ужгородського університету (Львів, Україна), tvir@meta.ua

аспірант кафедри психокорекційної педагогіки факультету корекційної педагогіки та психології Національного педагогічного університету імені М.П. Драгоманова, асистент кафедри корекційної педагогіки та інклюзії факультету педагогічної освіти Львівського національного університету імені Івана Франка (Львів, Україна), avoniduk@googlemail.com

студентка 4 курсу кафедри спеціальної психології та медицини спеціальність «Психологія (спеціальна, медична)» факультету корекційної педагогіки та психології Національного педагогічного університету імені М.П. Драгоманова, (Київ, Україна), stanok_ukr@ukr.net

кандидат психологічних наук, доцент кафедри іноземних мов Національної академії внутрішніх справ (Київ, Україна), Darya7@ukr.net

СЛИШКО
МАРГАРИТА
АНДРІЙВНА

доктор педагогічних наук, професор, професор кафедри психокорекційної педагогіки факультету корекційної педагогіки та психології Національного педагогічного університету імені М.П. Драгоманова (Київ, Україна), suprun62@ukr.net

СУПРУН
ДАР'Я
МИКОЛАЇВНА
СУПРУН
МИКОЛА
ОЛЕКСІЙОВИЧ

кандидат психологічних наук, доцент кафедри спеціальної психології, корекційної та інклюзивної освіти Київського університету імені Бориса Грінченка (Київ, Україна), or.taran@kubg.edu.ua

ТАРАН
ОКСАНА
ПЕТРІВНА
ФЕДОРЕНКО
МАРИНА
ВІКТОРІВНА
ФЕДОРЕНКО
МИРОСЛАВ
ІГОРОВИЧ

кандидат психологічних наук, доцент кафедри спеціальної психології та медицини факультету корекційної педагогіки та психології Національного педагогічного університету імені М.П. Драгоманова (Київ, Україна), (mv_fedorenko@i.ua)

кандидат психологічних наук, старший викладач кафедри спеціальної психології та медицини факультету корекційної педагогіки та психології Національного педагогічного університету імені М.П. Драгоманова (Київ, Україна), (mf16@ukr.net)

ХОХЛІНА
ОЛЕНА
ПЕТРІВНА
ЧЕРЕПЕНЬКО
ІРИНА
МИКОЛАЇВНА
ШУЛЬЖЕНКО
ЄВГЕНІЯ
ВІТАЛІЙВНА
ЯРИЧ
ЯРОСЛАВА
ЯРОСЛАВІВНА

доктор психологічних наук, професор, професор кафедри психології та педагогіки Національної академії внутрішніх справ (Київ, Україна), erkhokh@ukr.net

заступник директора з НВР Комунального закладу освіти «Навчально-реабілітаційний центр «Горлиця» ДОР» (Дніпро, Україна), nrc-gorlitsa@ukr.net

завідувач лабораторії практичної діагностико-розвивальної допомоги факультету корекційної педагогіки та психології Національного педагогічного університету імені М.П. Драгоманова (Київ, Україна), pashkovajhenka@mail.ru

студентка 4 курсу кафедри психокорекційної педагогіки факультету корекційної педагогіки та психології Національного педагогічного університету імені М.П. Драгоманова (Київ, Україна), yaroslavayyy@ukr.net

ЗМІСТ

КОРЕКЦІЙНА ПЕДАГОГІКА

Абуков А.Ф. МЕТОДОЛОГИЧЕСКИЕ АСПЕКТЫ ИСПОЛЬЗОВАНИЯ ИГРЫ (ИГРОВОГО МЕТОДА) В ПЕДАГОГИКЕ И ПСИХОЛОГИИ	5
Апенько А. А. СОЦІАЛІЗАЦІЯ ДІТЕЙ З ОСОБЛИВИМИ ОСВІТНИМИ ПОТРЕБАМИ В КОНТЕКСТІ СУЧАСНОЇ ДЕРЖАВНОЇ ПОЛІТИКИ	11
Базима Н.В. ВРАХУВАННЯ ОСОБЛИВОСТЕЙ РОЗВИТКУ КОМУНІКАТИВНОЇ СФЕРИ У ДІТЕЙ З АУТИЗМОМ В УМОВАХ ІНКЛЮЗИВНОЇ ОСВІТИ	15
Бондар Н.В. ВИВЧЕННЯ СФОРМОВАНОСТІ ЗВ'ЯЗНОГО МОВЛЕННЯ УЧНІВ СТАРШИХ КЛАСІВ СПЕЦІАЛЬНОЇ ЗАГАЛЬНООСВІТНЬОЇ ШКОЛИ НА УРОКАХ ТРУДОВОГО НАВЧАННЯ	19
Галущенко В.І. АСПЕКТИ КОРЕКЦІЙНОЇ РОБОТИ ВДОСКОНАЛЕННЯ У ДІТЕЙ З ПОРУШЕННЯМИ ПСИХОФІЗИЧНОГО РОЗВИТКУ НАВИЧОК КЕРУВАННЯ ІНТОНАЦІЙНО-МЕЛОДІЙНИМ ОФОРМЛЕННЯМ ВИСЛОВЛЮВАННЯ	26
Гаяш О. В. РОЛЬ ІНСТИТУТІВ ПІСЛЯДИПЛОМНОЇ ПЕДАГОГІЧНОЇ ОСВІТИ У ФОРМУВАННІ ФАХОВОЇ КОМПЕТЕНТНОСТІ ВЧИТЕЛЯ ЩОДО ІНКЛЮЗИВНОГО НАВЧАННЯ	32
Гіренко Н.А., Артемяк О.В. ОСОБЛИВОСТІ ЗАСВОЄННЯ КУРСУ СОЦІАЛЬНО-ПОБУТОВОГО ОРІЄНТУВАННЯ УЧНЯМИ З ПОРУШЕННЯМИ ІНТЕЛЕКТУ В УМОВАХ ІНКЛЮЗИВНОГО НАВЧАННЯ	39
Гладуш В.А., Пархоменко М.В. ДО ПИТАННЯ ПРОФЕСІЙНОЇ ПІДГОТОВКИ ПЕДАГОГА СИСТЕМИ ІНКЛЮЗИВНОЇ ОСВІТИ	44
Гладченко І.В., Супрун М.О. ТЮТОРСЬКИЙ СУПРОВІД ДІТЕЙ З ПОМІРНОЮ РОЗУМОВОЮ ВІДСТАЛІСТЮ	48
Глоба О.П., Медков І.В., Залевський О.В. КОМПЛЕМЕНТАРНА РЕАБІЛІТОЛОГІЯ. КВАНТОВІ ТЕХНОЛОГІЇ В СИСТЕМІ КОРЕКЦІЙНО-РЕАБІЛІТАЦІЙНИХ ПОСЛУГ	54
Глущенко І.І. ОСОБЛИВОСТІ ФОРМУВАННЯ ОПЕРАЦІЇ КОНТРОЛЮ НА ЛЕКСИЧНОМУ РІВНІ У ДІТЕЙ ІЗ ЗАТРИМКОЮ ПСИХІЧНОГО РОЗВИТКУ	59
Гносєвська О.Ю. ТВОРЧЕ ВПРОВАДЖЕННЯ ПЕДАГОГІЧНИХ ІДЕЙ МАРІЇ МОНТЕССОРІ В СУЧАСНИХ УМОВАХ ОСВІТНЬОЇ ПАРАДИГМИ	66
Дідкова Л.М. КОРЕКЦІЙНА РОБОТА ЩОДО УСУНЕННЯ СТЕРТОЇ ДИЗАРТРИ	71
Докучина Т.О. АКТУАЛЬНІСТЬ ПРОБЛЕМИ ПІДГОТОВКИ ТА ПЕРЕПІДГОТОВКИ ВЧИТЕЛІВ ФІЗИЧНОЇ КУЛЬТУРИ ДО РОБОТИ В УМОВАХ ІНКЛЮЗИВНОГО НАВЧАННЯ	77
Єжова Т.Є. НАУКОВІ ОСНОВИ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ПРАВА ДІТЕЙ З ПОРУШЕННЯМИ ПСИХОФІЗИЧНОГО РОЗВИТКУ НА ЗАХИСТ ВІД УСІХ ФОРМ НАСИЛЬСТВА	82
Єременко Г.Ю. ДО ПИТАННЯ РОЗВИТКУ ТВОРЧОЇ КОМПЕТЕНТНОСТІ ФАХІВЦІВ СПЕЦІАЛЬНОЇ ОСВІТИ	87
Єрошова М.А. ДОСВІД І ПЕРСПЕКТИВИ ВПРОВАДЖЕННЯ «THE SON-RISE PROGRAM» В ПРАКТИКУ КОРЕКЦІЙНО-РЕАБІЛІТАЦІЙНОЇ РОБОТИ З АУТИЧНИМИ ДІТЬМИ	90

Ефименко Н.Н. РОЛЬ ПОЛЗАННЯ В КОРРЕКЦІИ НАРУШЕНИЙ ПСИХОФИЗИЧЕСКОГО РАЗВИТИЯ ДОШКОЛЬНИКОВ	96
Журавльова Л.С. ДІТИ МОЛОДШОГО ШКІЛЬНОГО ВІКУ З МОВЛЕННЄВИМИ ПОРУШЕННЯМИ У СИСТЕМІ ОСВІТИ	101
Каган А.О., Кривошея С.П., Рогова В.А. ВИКОРИСТАННЯ ІНТЕРАКТИВНИХ МЕТОДІВ В ЛОГОПЕДИЧНІЙ РОБОТІ ПО ФОРМУВАННЮ КОМУНІКАТИВНИХ НАВИЧОК У ДІТЕЙ З ПОРУШЕННЯМ ІНТЕЛЕКТУ	107
Качуровська О.Б. ІНФОРМАЦІЙНІ ТЕХНОЛОГІЇ ЯК ЗАСІБ ФОРМУВАННЯ КОМУНІКАТИВНОЇ НАВИЧКИ ДІТЕЙ З ПОРУШЕННЯМИ ПСИХОФІЗИЧНОГО РОЗВИТКУ	114
Козинець О. В., Каданова В. О. ДЕФЕКТОЛОГІЧНІ ТА ЛОГОПЕДИЧНІ СЛОВНИКИ: УКРАЇНСЬКА ІСТОРІЯ, СЬОГОДЕННЯ	119
Кондукова С.В., Шульженко Є.В. ДЕЯКІ АСПЕКТИ СВІТОВОЇ ТЕОРІЇ ТА ПРАКТИКИ ІНКЛЮЗИВНОГО НАВЧАННЯ АУТИЧНИХ ДІТЕЙ	125
Кравець Н.П. ОРГАНІЗАЦІЯ ЧИТАЦЬКОЇ ДІЯЛЬНОСТІ УЧНІВ НА УРОКАХ ЛІТЕРАТУРИ В УМОВАХ ІНКЛЮЗИВНОГО НАВЧАННЯ	130
Кравець Н.П., Ярич Я.Я. ОСОБЛИВОСТІ МОВЛЕННЄВОГО РОЗВИТКУ СТАРШИХ ДОШКІЛЬНИКІВ ІЗ ЗПР В УМОВАХ СОЦІАЛЬНОЇ ДЕПРИВАЦІЇ	139
Кузава І.Б. ТЕОРЕТИЧНІ ТА ПРАКТИЧНІ АСПЕКТИ ІНКЛЮЗИВНОЇ ОСВІТИ ДОШКІЛЬНИКІВ ІЗ ПОРУШЕННЯМИ ПСИХОФІЗИЧНОГО РОЗВИТКУ В УКРАЇНІ	144
Кузнецова Т. Г. РОЛЬ ПРОФЕСІЙНОЇ ОРІЄНТАЦІЇ У ЗБЕРЕЖЕННІ ПРОФЕСІЙНОГО ІНТЕРЕСУ РОЗУМОВО ВІДСТАЛИХ УЧНІВ	149
Купрас В.В., Набокiна А.І. КОРЕКЦІЙНО-ВІДНОВЛЮВАЛЬНА РОБОТА З ДІТЬМИ ІЗ ЗАЛУЧЕННЯМ БАТЬКІВ У РЕАБІЛІТАЦІЙНИЙ ПРОЦЕС	153
Лебідь С.В., Черепенько І.М. ПРОФЕСІЙНО-ТРУДОВЕ НАВЧАННЯ ЯК КОМПЕНСАТОРНИЙ МЕХАНІЗМ СОЦІАЛІЗАЦІЇ ДІТЕЙ З ІНТЕЛЕКТУАЛЬНИМИ ПОРУШЕННЯМИ	160
Лопатинська Н.А. ПСИХОЛІНГВІСТИЧНІ МЕХАНІЗМИ КОДУВАННЯ ТА ДЕКОДУВАННЯ МОВЛЕННЯ ДІТЕЙ ІЗ РОЗЛАДАМИ АУТИСТИЧНОГО СПЕКТРА	167
Луцько К.В., Мартинчук О.В. КОМПЛЕКСНА ОРГАНІЗАЦІЯ КОМПЕНСАТОРНО-КОРЕКЦІЙНОЇ ДОПОМОГИ ДІТЬМ З ПОРУШЕННЯМ СЛУХОВОЇ ФУНКЦІЇ	175
Лянна О.В. ПЕДАГОГІЧНІ УМОВИ ВІДНОВЛЕННЯ МОВЛЕННЄВОГО СПІЛКУВАННЯ ПРИ АФАЗІЇ У ОСІБ ПІСЛЯІНСУЛЬТНОГО СТАНУ	180
Малинович Л. М. ПІДГОТОВКА ДІТЕЙ З ПОРУШЕННЯМИ СЛУХУ ДО НАВЧАННЯ В ОСВІТНІХ ЗАКЛАДАХ РІЗНОГО ТИПУ В УМОВАХ РОДИНИ	185
Малікова О.В., Кривошея С.П. АКТУАЛЬНІ ПРОБЛЕМИ СОЦІАЛІЗАЦІЇ ДІТЕЙ З ОСОБЛИВИМИ ОСВІТНИМИ ПОТРЕБАМИ	190
Мамічева О.В., Кордонець В.В., Півовар С. В. ШЛЯХИ ПІДВИЩЕННЯ ЕФЕКТИВНОСТІ МОВЛЕННЄВОЇ КОМУНІКАЦІЇ У ЗАЇКВАТИХ ПІДЛІТКІВ ЗАСОБАМИ ЛОГОПЕДИЧНОЇ ПСИХОКОРЕКЦІЇ	194
Мартинчук О.В. ЕМОЦІЙНА КОМПЕТЕНТНІСТЬ ПЕДАГОГА ЯК УМОВА УСПІШНОГО ВПРОВАДЖЕННЯ ІНКЛЮЗИВНОЇ ОСВІТИ	200

Наукове видання

**НАУКОВИЙ ЧАСОПИС
НАЦІОНАЛЬНОГО ПЕДАГОГІЧНОГО УНІВЕРСИТЕТУ
ІМЕНІ М.П.ДРАГОМАНОВА**

Серія 19. Корекційна педагогіка та спеціальна психологія

Випуск 32

Друкується в авторській редакції з оригінал-макетів авторів.

Матеріали подані мовою оригіналу.

Головний редактор –	В. П. Андрущенко
Відповідальний редактор –	В. М. Синьов
Відповідальний секретар –	М. К. Шеремет
Технічний секретар –	Н. В. Базима
Технічне редагування –	Н. В. Базима
Оригінал-макет –	Н. В. Базима

Scientific publication

**SCIENTIFIC JOURNAL
NATIONAL PEDAGOGICAL M. DRAGOMANOV UNIVERSITY**

Series 19. Special Education and Psychology

Issue 32

Materials are published in the original version from the layouts provided by the authors.

Materials are submitted in the original language.

Senior Editor –	V. P. Andrushchenko
Editor-in-chief –	V. M. Synyov
Executive Editor –	M. K. Sheremet
Technical Secretary –	N. V. Bazyma
Technical editing –	N. V. Bazyma
Original layout –	N. V. Bazyma